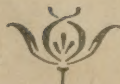

وسیلة النجاة

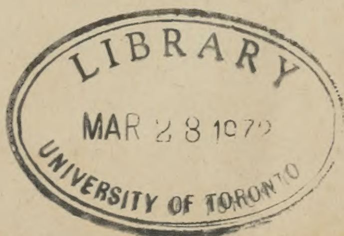
سلیمان چلبی حضرتلرینك مشهور آفاق اولان مولد نبی منظومه‌لری
حقنده تدقیقات تاریخیه و مطالعات ذوقیه‌یی حاوی بر رساله‌در

محرری
عثمان زاده
حسین وصاف

درسعادت — نجم استقبال مطبعه‌سی
۱۳۲۹

نجم استقبال مطبعه‌سی
استانبول : ابوالسعود جاده‌سی نومرو ۲۷

بسم الله تيمناً بذكره الجليل [*]

نام پاك محمدی ، تشنيف آذان اهل ايمان ايتدكجه مشتاقان جمال احمدی حيات جاودانی بولور . بر وجود اقدس كه روح موجوداتدر ، موجودات او وجود اقدسله قائمدر .

« نفی عدمه وجودی علّت   موجوده وجودی محض رحمت »

ياحق ، بزی « روح الحق » دن دور ايتمه . .

تابشگاه حب الهی اولان بر وجود اعظم ، بر نور مجسم كه عشقيله گريان گوزلر منظور خدادر .

شوقيله وقف اتين اولان قلبلر جلوه كه نورهدادر .

يامنور النور ، بزی نور چشممزدن مهجور ايتمه . .

فردوس برين ، عشق اجمل الناس ايله منور اولان جناب صفا آيندر .

جحيم ، محبت روح المحبه‌دن محروم اولان قلب ظلمت آگيندر .

ياودود ، بزی صفای عشقله دلسير ايله . .

حرّ كامل ، سلطان انبيايه اسير اولان مرد عاقلدر .

اسير حقير ، باب سيد الكونيندن فكّ رقبه ايدن شخص غافلدر .

يامالك ، بزی « سلطان سريرلی مع الله » ه ابدياً اسير ايله .

« ای مطلع آفتاب خلقت   ذاتكله بيلندی سرّ وحدت »

« ظلمتده قاليردی يكسر ، اشيا   الله ، سنی ايتمسيدی اسرا »

---

[*] رجال ملكيه آره‌سنده ذوق وعرفانيله ممتاز وقدرت قلميه‌سيله سرافراز اولان ابن الامين محمود كمال بك افندی برادر محترممك غايت عاشقانه يازلمش اولان شو تقريض بليغلرينی سرنامهٔ مباهات اتخاذ ايتدم .

« معدوم اوله‌جقدی جمله مخلوق   خالق، سنی قیلمسیدی معشوق »
« مجهول اوله‌جقدی علم و معلوم   حقدن اوله‌جقدی جمله محروم »
« حقکده نه سویلسه‌م احقسك   الله بیلیر که عین حقسك »
« یارب، بو سنك محمدکدر »
« محبوب گزین واجدکدر »
« ای منبع جویبار رحمت   سندندر عنایت وحمایت »
« مجرم ایسه‌ده کمال احقر   امید کمال رحمت ایلر »
« اول عبد دخیلی ایتمه گمراه   شایستهٔ رحمت ایله، الله »
« مطلوبمی ایله‌مه، امان رد   سندن سنی ایسترم محمد »
صلوات الله وسلامه علیك یاسر الوجود ویا صاحب
المقام المحمود

امت مرحومه ایچنده محمود السیر بعض ذوات معززه واردر که التفات حضرتنه نائلیتله کامور اولمشلردر.

او کاموران کرامدن بریده سلیمان چلبی حضرتلریدر که
« سحرده باغه کلدی سیره جانان   نه‌لر سیر ایلدی بیدار اولانلر »
حقیقتنه واقف اولان بر عاشق بیدار، بر مرد هشیاردر.
چله گاه محبتده نه‌لر چکمشسه چکمش، نگاه التفاته کسب لیاقت ایتمش. روح الکائنات — کائناته بخش حیات ایدر — ولادت سنیه‌سنی تصویر ایدن منظومهٔ فیض انگیزی، زمرهٔ مقبولینه داخل اولدیغنه بینهٔ مبینه‌در.

عشق یار، آنك قلب مصفاسنی تجلی زار فیض وفتوح، کلك الهی

نواسنه افاضهٔ روح ایتمشدرکه او فیض فتوح، هرقلبه، او، آلهی نوا، هرقلمه نصیب اولماز .

قبول عامه‌یه مظهریت ، نه بیوك نعمتدر . او منظومهٔ مبجله ، بش عصردنبری ممالك اسلامیه‌نك هرجهتنده ملیونلرله مؤمنین طرفندن کمال عشق وشوق ایله اوقونیور . روح ناظمه اتحاف فاتحه اولنیور. نه بیوك مظهریت ، نه بیوك نعمت .

بش یوز سنه‌دنبری بش یوز شاعر، منقبهٔ ولادته دائر بر منظومهٔ بدیعه یازدیلر . بو شاعرلرك اکثری ، شاعریتجه احتمال که سلیمان چلبی مرحومه فائقدر . فقط هانکیسنك اثری صفیّ مشار الیهك منظومه‌سی درجه‌سی رغبت اهل ایمانه نائل اولدی .

شاعریت بشقه ، مظهریت ینه بشقه‌در لسان حال، لسان قال ایله قابل قیاس دکلدر . او عاشق صادق — محصول عشقی اولان — اثر مقبولنی « وسیلة النجاة » عد ایتمکده هر وجهله حقلیدر. بو حقی ، هر مسلم تسلیم ایدر . تقدیر حقیرانه‌مه کوره منظومهٔ شریفه ، ادعیهٔ مأثوره‌دن معدوددر .

« ماراٰه المؤمنون حسناً فهو عندالله حسن »

یا حسین ، سنی تکریم ایدرم که مقبول سیّد الانبیاسك
یا وصاف ، سنی تبریك ایدرم که وصاف اصفیاسك

عشق محمدی، قلب پاککه اساله‌ٔ نور فیوض ایتدکجه ذکر و فکرك خدا ، انیس روحك « مصطفی » اولیور .

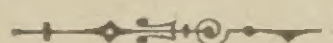
« چشم ژنك آلوده‌یه ایتمز تجلّی بر زمان »
« نور پاك عشق آنجق دیدهٔ بینا آرار »

سرّ اعلاسنه مظهر ، بر مرد عالی نظر اولدیغنی آثار مبروره‌ك اثبات ایدییور . ازجمله بو رسالهٔ مبارکه ذخر آخرت ، بزه بر تحفهٔ گران‌قیمتدرکه «کمال» حقیر ایچون تبریك وتشکردن بشقه سویلیه‌جك سوز یوقدر .

« فیض خدا یاورك اولسون سنك »
« نور هدی رهبرك اولسون سنك » ،

۱۰ ذی الحجه ۱۳۲۸ ابن الامین

محمود کمال

افاده

بعد اداء ماوجب علینا :

کچن سنه مولد شریف حقنده بالمناسبه صراط مستقیم جریده‌ٔ اسبوعیه‌سنده برقاچ مقالهم مندرج ایدی . بروسه مبعوثی عرفای عصردن بروسه‌لی طاهر بك افندی ایله بر کون اثنای صحبتده بومقاله‌لرك بعض علاوات ومطالعات درجیله بر رساله صورتنده نشری مستلزم فوائد اوله‌جغنی عاجزلرینه اخطار وکندی تدقیقاتلرینه دائر بعض معلومات دخی اعطا بیورملری اوزرینه بوتکلیفلرینی مع‌الممنونیه قبول ایلدم . مولد شریف منظومهٔ مرغوبه‌سنك بعض قیمت ناشناسان طرفندن تحریفنه جرأت اولنمشدرکه بوکا نظر جواز ایله باقیله‌ماز . انك ایچون منظومهٔ مقبوله‌نك قیمت معنویه‌سندن بشقه تاریخ ادبیات عثمانیه نقطهٔ نظرنجه بر قیمت مخصوصه‌سی اولدیغندن بوحقایقی تبییناً علی‌قدرالاستطاعه برقاچ سوز

سویلنمك استنادی منظومهٔ شریفه‌نك اسمی « وسیلة النجاة » اولدیغندن رسالهٔ عاجزانه‌مى ده بو اسمله تزیین ایتدیكی ومشار الیه طاهر بك افندی نامنه عائد مطبوعاته‌ده‌ده اینکی موافق ونفس الامره مطابق بولدم مطالعه‌سنه رغبت وتعمیم نشرینه خدمت ایدن ارباب عشق ومحبته وسیلهٔ نجات اولمسنی تمنی ایدرم .　　　ومن الله التوفیق　　　عثمان زاده

حسین وصاف

ناظم مولد نبی سلیمان چلبی

هر نه زمان مولد شریف جمعیتنده بولنسه‌م نائل ذوق معنوی اولورم : بوسببله مولدی سلیمان چلبی حضرتلرینه قارشی قلبمده بیوك بر محبت واردر . بر وقتلر كرك ترجمهٔ حالی كرك منظومهٔ مرغوبه‌سی حقنده علی قدر الاستطاعه تدقیقات و تتبعاتده بولنمش ایدم سلیمان چلبی (١) حضرتلرینك تألیفنه خامه‌ران همت اولدقلری مولد شریف منظومهٔ مرغوبه‌سی فی الحقیقه تنظیر وتقلیدی غیر قابل آثار مقبوله‌دندر كه هر درلو تعبیرله سهل ممتنعدر سحر حلالدر بشیوز سنه‌دنبری شعرای عثمانیه طرفندن ولادت حضرت رسالتپناهی حقنده لسان تركی اوزره لایعد آثار بر گزیده كشیدهٔ سلك تعظیم قیلنمش وفقط هیچ بری سلیمان چلبی‌نك منظومه‌سی كعبنه وارمامشدر .

---

(١) حضرت ناظمك زماننده چلبی قوللانلدیغی تاریخاً اكلاشیلیور اساساً چلبی كلمه‌سی بر درجه‌یه قدر خلاف قاعده اولمغله برابر او زمانك عرف ادبیسنه كوره تركجه دیلنده اسم باری معناسنی مفید اولان (چلب) كلمه‌سیله فارسی بای نسبیدن مركبدر . شو حالده چلبی دینلدكده شرع نبوی‌یی عالم، امور دین

او شرف ورغبتی انجق او ناظم محترم قازاندی. خرابات مقدمه‌سنده بو منظومهٔ عاشقانه حقنده :

درتیوز سنه‌دنبرو افاضل
بر سوز دیمدی اکا مماثل
تنظیرینه چوق چالشدی یاران
قالدی ینه مثل بکر قرآن

محرردرکه حقیقته بحق ترجماندر . سلیمان چلبی‌نك مظهریت واقعه‌سی کندینه خاص برتجلّی اثریدر. آنك منظومه‌سنی تنظیره چالشمق عادتا کوشش بی فائده قبیلندندر .

مثلا امام بوصیرینك قصیدهٔ برده‌سی ، ابن فارضك قصیدهٔ تائیه‌سی ، خاقانینك حلیهٔ سعادت منظومه‌سی ، نابی دده‌نك معراجیه‌سی ، شیخ غالبك حسن وعشق ، فضولینك لیلا و مجنونی نشاطی‌نك حلیهٔ انبیاسی

مصطفوی‌یی عارف، علم وعمده کامل اولان ذات اولدیغی اکلاشیلیر وچلبی صلاح اعمال و صفت علم وکمال ایله متصف اولان ذوات کرامه اطلاق اولنورکه (مرد الهی) معناسنه مستعملدر. عوام ناسك فرنکلره اطلاق ایتدکلری (چلبی) تعبیری ایسه بالطبع او معنادن بعیددر . بوچلبی شبهه یوقکه (چلیپائی) دن محرف اولدیغی آثار اسلافده کورلمکده‌در . ایشته بوندن اکلاشیلیرکه اولاری (چلبی) تعبیرندن ارباب علم ودانشه بر وصف اتخاذ اولنمش ؛ لامعی چلبی محمود چلبی و سائره‌کبی الیوم طرق عالیه منسوب زمرهٔ متصوفینه (دده) تعبیر اولندیغی کبی سلیمان چلبی حضرتلرینه (سلیمان دده) دخی دینلمشدرکه حضرت امیره طریقةً منسوبیتی سببیله‌در .

والحاصل حضرت ناظم مکرمی بعض ارباب علم ودانش (چلبی) و بعض ارباب تصوف (دده) دیه توصیف ایتمش اولدقلرندن اثار اسلافده حضرتك نامی کاه (سلیمان چلبی) کاه (سلیمان دده) دیه یاد اولنمشدر .

تنظير اولنه‌مين آثار عاليه‌دندر . حضرات مشعر الهامك كنديلرينه مخصوص بر ذوق قابليتى، بر نشئهٔ قاميه‌سى، بر سانحهٔ بركزيده‌سى واردر.

سليمان چلبى جدا عاشق رسولدر. فضيلت و معرفت ذاتيه‌سيله مشهوردر. نظم بديعنده اوقدر اسرار و حقايق، وقدر نكات و دقايق جمع ايتمشدر كه انسان، نظر امعان ايله باقه‌جق اولورسه او عاشق صادق نبوتك عرفاننده مفتون و وسعت تصوير و عظمت تخيلده‌كى اقتدارينه حيران اولور . موضوعنك درجهٔ علويه‌سنى بيانده سننك قصر قالديغى ازجمله:

« شش جهتدن اول منزه ذو الجلال »
« بى كم و كيف اكا كوستردى جمال »

بى حروف ولفظ وصوت اول پادشاه
(مصطفى) يه سويلدى بى اشتباه

ابيات لطيفه‌سنك طرز بياننده‌كى صنعت رقيقه طوغريسى حضرت ناظم محترمه مخصوصدر دينله‌بيلير .

سليمان چلبى، جنتمكان يلديرم بايزيد خان زماننده يتشمشدر. لسان عثمانينك هنوز تشكل ايتديكى بر زمانده منقبهٔ مبروكه‌يى نظمه موفق اولوشى، حقيقةً خوارق موفقياتندن معدود اوله‌بيلير .

تاريخ ادبيات عثمانيه‌ده بو منظومه عاشق پاشا ديوانندن صكره ايكنجيلكى احراز ايدر . عاشق پاشا ديوانى حقنده بروسه‌لى طاهر بك افندى طرفندن «تورك درنكى» نام رسالهٔ موقوته‌نك برنجى نومروسنه يازيلان بر مقالهٔ مهمه مطالعه اولنورسه بو منظومه‌نك قيمتى او زمان بر قات دها تعين ايدر .

حضرت ناظم، شعرده عاشق پاشايه پيرو اولمشدر دينله‌بيلير. شو حالده

منظومهٔ جلیلهسنك قیمت تاریخیهسی دخی. واردرکه آکا آخرك قلم قریشدیرهسی طوغریسی عفو اولنور قصورلردن دکلدر.

اقتدار شاعریت سلیمان چلبی‌یه بیوك پدری شیخ محمود مرحومدن انتقال ایتمشدر.

سلطان اورخان حضرتلرینك شهزادهسی «سلیمان» پاشا برامل علوی فتحانه اوزرینه بر مقدار غزاة کرام ایله ایلك دفعه روم ایلی‌یه چچدکاری زمان شیخ محمود تهنیهٔ غزا نیتیله شهزادهٔ مشارالیهه کوندردیکی دعانامه‌یه:

ولایت کوستروب خلقه صویه سجاده صالمشسین
یقاسین روم ایلی‌نك دست تقوا ایله المشسین

بیتنی درج ایتمش واوزمانك شیوهسنه کوره الحق انشاد نظمه مقتدر اولدیغنی کوسترمشدر. کلدستهٔ ریاض عرفانده شویله یازیلیدر:

«سلیمان چلبی: سلیمان پاشا غازینك هم مشربی واحیاناً حلقهٔ بزمنه داخل اولوب مصاحبتیله شرف کسب ایدن همنام مؤدبی ایدی. بعده سلطان ییلدیرم خانك دیوان همایونلری امامی اولوب آستانهٔ حضرت امیره انتساب تامی اولمغین اشارت علیه‌لریله نیجه ایام جامع کبیرده مقتدای انام اولدی. کنه الاخبار صاحبی عالی‌دن منقولدرکه لطیفی تذکرهسنده مزبور الحاج عوض پاشا اولادندن عطائی‌نك برادریدر دیدیکی خطای فاحشدر. زیرا که سلطان مراد دورنده اولمغله سنین متعدده‌یه توفیق مشکلدر دیمشدر»

حضرت ناظم بروسهده زینت ساز عالم شهود اولمشدر. بروسهده تحصیل معرفتله زمانك فضلاسی صره‌سنه کچمش و زهد وتقواده

ایلرو کیتمشدر. صلاح حالی، فضل وعرفانی شایع اولنجه سلطان اورخانك اوغلی مشارالیه سلیمان پاشا کندینه یارجان ایتدی، حتی بو دلالتله ییلدیرم خانك شرف صحابت والتفاتنه بیله نائل اولدی، نهایت دیوان هایونه اماملق اولوب خیلی زمان بوخدمتده بولندی، خاقان مشارالیهك داماد محترملری عارف اسرار صمدانی . (سید محمد شمس الدین البخاری) قدس سره حضرتلرینك که امیر سلطان [۱] ناميله معروف انامدر. بوصره‌ده شرف صحبت عالیه‌لرینه نائل اوله‌رق برکات حسن نظر وتربیتی ایله پرورشیاب فیض وکمال وداخل زمرۀ اهل حال اولمشلردر .

---

[۱] امیر سلطان حضرتلری بخارادن مدینۀ منوریه کلوب شرفواقع اولان براشارت پیغمبری اوزرینه بروسه‌یی تشریف بیورمشلردر بالاخره ییلدیرم بایزیدك کریمه‌سی خوندی سلطانی تزوج ایدوب حضرت پادشاهه خدمات معنویه‌ده دخی بولنمشلردر . حق عالیلرنده یازلمش برقاچ مناقبنامه واردرکه بریسی مطبوعدر .
امیر سلطان حضرتلری نوربخشیه طریقتك پیرثانیسیدر . پیر اول محمد نور بخشی البخاری حضرتلریدر بوطریق حقنده معلومات آلمق ایسته‌ین اخوانك فاتح کتبخانه‌سنده‌کی (تبیان الطرائق) ناممده اثره مراجعت بیورملری لازمدر.
امیر سلطان حضرتلرینك تربه‌لری پك معمور ومزیندر . حق عالیلرنده یازیلان مدحیه‌لرك برنده

ای عالم ولایته سلطان اولان امیر
وی ملك رومه رحمت رحمان اولان امیر

دیکرنده

بودر سلطان قطب تخت وتاج ملك استغنا
فروغ شورش عشقی سراسر طوتدی افلاکی

بیتلرینی کورمشدم
(انتقال امیر) ترکیبنك ناطق اولدیغی ۸۳۳ ده عالم بقایه رحلت بیوردیلر
(قدس الله سره)

یلدیرم بایزید خانك ارتحالنده امیر سلطانك امریله بروسه‌ده اولو جامع شریفده آخر عمرلرینه قدر خدمت امامتی ایفا ایتمشدر .

حضرت ناظم حقنده یلدیرمك اوغلی شهزاده سلیمان چلبینك پك بیوك التفاتلر کوستردیکی وحتی کندینه ندیم خاص ایتدیکی سجل عثمانینك اوچنجی جلدنده محرردر .

(راحت ارواح) ترکیبنك دلالتی وجهله سکز یوز یکرمی بش سنه‌سنده عزم عالم لاهوت ایتمشدر . کتاب عشق وجودلری بروسه‌ده چکرکه‌یه یقین بر محله‌ده احضار اولنان مخفظهٔ قبره قونولمشدر . قدس سره العزیز . کراراً زیارتریله مشرف اولدیغمدن طولانی متشکرم قبر شریفلرینك اوزرنده دمیر پارمقلقدن برقبه واطرافنده شبکه اولوب مزار طاشنده شو عباره محکوکدر :

(منظومهٔ مشهٔ ولادت نبویه علیه السلام والتحیه مؤلفی سلیمان افندی حضرتلرینك مرقد متبرکیدر)

(علیه الرحمة والغفران روح پرفتوح عالیلرینه ایه تعالی الفاتحه)

بالدر زاده تاریخنده سلسلهٔ نسب وطریقتلری بروجه آتی کوسترلمشدر .

سید محمد شمس الدین بخاری بن سید علی بن سید محمد بن سید حسین بن سید علی بن سید محمد بن سید المهدی ابن حسن العسکری ابن علی النقی بن محمد التقی بن علی الرضا بن موسی الکاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علی بن زین العابدین حضرت حسین (رضی الله عنهم)

شیخلری سید عیسی انك شیخی سید علی انك شیخی سید محمد انك شیخی حسنی حسین انك شیخی حسن انك شیخی محمد قائم المنتظر انك شیخی حسن العسکری انك شیخی علی هادی تقی انك شیخی محمد جواد نقی انك شیخی امام جعفر الصادق بعده محمد باقر بعده امام زین العابدین بعده امام حسن رضی الله .

منظومهٔ شریفه‌نك سبب تألیفی

بروسه حقنده یازلمش کلدستهٔ ریاض عرفان ایله تذاکر قدیمهٔ شعرادن تذکرهٔ لطیفی‌ده شویله نقل اولونورکه :

منقبهٔ مولد شریف منظومهٔ مبارکه‌سنك ترتیب و تنظیمنه بر حادثهٔ غریبه سبب اولمشدر .

بروسه‌ده عاصی محدود واعظك بری اثنای وعظده استعیذ بالله

(لانفرق بین احد من رسله)

آیت کریمه‌سنی تفسیر صددنده (بو آیت جلیله موجبنجه بن نبی آخر الزمانی سائرلرندن تفضیل ایتمم دیمسیله مستمعین میاننده فضلای عربدن بر ذات عالیقدر طرز افاده‌دن متأثر اوله‌رق دلائل قاطعه ایله واعظ مرقومی الزاماً « بو بابده ازالهٔ جهل ایده‌مامشسکز علم تفسیرده پك چوق نقصانکز واردر آیات کریمه‌نك ناسخندن منسوخندن محکمندن متشابهندن غافلسکز ؛ رسل بیننده فرق یوقدر دیمکدن مقصد الهی امر رسالت وخصوص نبوتده‌در . یوقسه مراتب فضیلتده دکلدر . اکر آیت کریمه‌نك معناسی من جمیع الوجوه دیدیك اولسه‌یدی استعیذ بالله (تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض) بیورولورمیدی » دیوب واعظی بحق اسکات ایتمشدر . کیفیت سلیمان چلبی‌نك سامعهٔ اطلاعنه واصل اولمسیله پك متأثر اولمش وافضل انبیا افندمز حضرتلرینك علو قدر رسالتپناهیلرینی باحث اولمق اوزره صورت ولادت نبویه‌لرینی و معجزات جلیله احمدیه‌لرینی مصور اولان منظومهٔ مقبوله‌یی عادتا ارتجال دینه‌جك درجه

بر استعجال ایله تنظیم وشو عالم فانیده ابقی نامنه خدمت ایتمك اوزره کتبخانهٔ عشق وعرفانه یادکار اوله‌رق تودیع ایتمشدر . صاحب ترجمه حقنده عالی مرحوم شو سطرلری یازییور :

« سلیمان چلبی مولد نبی خدمتنی کندویه لازم ایتمش . الحق بر کتاب مستطاب ایتمشدرکه لسان قلمده بین رقه کمی بر ساعت سعیدده وقوع بولوب بلکه اکثر کواکبك برج شرفده اقترانه راست کلوب سال بسال نیجه بیك مجالس واجب الاجلالده اوقونور الحق مؤثر ادالر ایله نظم ایتمشدر . نیجه مولد نبی منظوم دخی واردر . لکن بریسی نه اله آلنور نه کیمسه‌نك کوزینه طوقونور سلیمان چلبی ایسه منقبهٔ مولدشریفی کویا که تعلیم روح قدس ایله سویلمشدر » .

فی الحقیقه اویله‌در بو یولده‌کی آثارك اك مقبولی اك بلیغیدر .

بروسه‌لی طاهر بك افندی بیوردیلرکه : « اوغلم بو منظومه‌نك آدی (وسیلة النجاة) در .

« اوچیوز کسور سنه اول یازلمش بر نسخهٔ صحیحه الیوم الده کچدی متداول نسخه‌لردن هم بیوك هم فرقلیدر . شو قدرکه جمعیتلرده تیمناً اوقونغه باشلانجه تفصیل مقال ، مستمعینه باعث کلال اولمسون دیه اسلاف طرفندن تلخیص اولونمش . آنجاق او زمان تلخیص اولنان نسخه‌لر دخی بالآخره بك چوق تحریفاته اوغرامشدر نسخهٔ صحیحه‌نك توحید بحثنده تکمیل اسماء حسنی مندرجدر نسخ مطبوعه‌ده کوریلن وفت وداستان مقوله‌سی شیلر نسخهٔ صحیحه‌ده یوقدر ، وسلیمان چلبی قطعیاً بویله شیلر یازمامشدر . یازمدیغی ده بوتون سخن سنجان شعرانك مسلمیدر . سویله‌دیکم نسخه‌نك نهایتنده :

اشبو كانی شهریکم شیرین ایدی
بیل (وسیلة النجاة) اولدی آدی

هم سکز یوز اون ایکی ده تاریخی
بروسه ده اولدی تمام بوای اخی

حقه حمد ایله ثنای بی حساب
اولدی حق عونیله کامل بو کتاب

بیتلری کورولور . روم ایلی و آناطولی ده کزدیکم یرلرك اکثرنده کسیك باش داستانلرینی و غنلر حقنده کی منظومه لری اوقودقلرینی کوردم حالبوکه حضرت ناظمك اثری مولد شریفه وحین ولادتده ظهور ایدن بعض احوال خارق العاده یه و معراج کزینه دائردر حضرت نه یازمش ایسه مقبول پیغمبری اولمش . شو حالده مولد شریف جمعیتنده موضوع جمعیته مخالف شیلر اوقومق اصلا متناسب دکلدر »

فی الحقیقه اویله در زیرا بشیوز سنه در آبادی احترام امتده بولنان بو اثر کزینی بو وجهله تحریفه قالقشمق اثر جهل ، اثر نادانیدر . بروسه لی رضا افندی مرحومك بولدن اون اوچ سنه اقدم نسخهٔ صحیحه سنی الده ایتدیکندن بحث ایله نشر ایلدیکی منظومه مطالعه اولنور سه الده بولنان نسخه لرك نه قدر یاکاش ، نه قدر روحسز ، نه قدر محرف اولدیغی اکلاشیلیر . افندی مرحوم بر حقیقت میدانه قویمقده در که ارباب اذعان و انصاف آنی تسلیم ایدر :

منظومهٔ شریفه نك اصلی تحریفاً نسخ مطبوعه ده تقدیم و تأخیر دخی وقوعه کتیرلمشدر . بریسی منظومه نك معراج فصلنك مبدأنده کی (کل بروای عشق اودینه یانجی) بیتندن بدأ ایله (ایردیلر اول کوکه بالاحترام)

بیتندن باشلایوب بوندن صکره اون برنجی بیت اولان (اول کیجه طورمدی جولان ایلدی) بیتنه قدر بری برینه متصل اون ایکی بیتك طاقیله بو فصلدن آلنوب (سویلشورکن جبرائیل ایله کلام) بیتیله باشلایان ایکنجی فصلك بشنجی بیتی بولنان (چونکه قوسین کوروب کچدی اوته) بیتنك یانده نقل اولنمسیدر بو حالده حضرت جبرائیلك مقام خاصلری اولان سموات عالیاتك فوقنده بولنان سدرة المنتهی کویا تحت السما بولنمق و حضرت ناموس اکبرك (لودنوت انملة لاحترقت) قول شریفلری ترجمه سی اولان « کر کچهم برذره دکو ایلرو - یانارم باشدن ایاغه ای اولو » بیتی موجبنجه مرافقتدن معذرتلری (سدرة المنتهی) دن ایلرویه عائد اولمیوبده کویا سمواتده عروجدن معذور اولدقلرینه شامل اولمق توهم اولنور. حالبوکه حقیقتی اویله دکلدر. بو تفریق و نقلی اختیار ایتملرینك سببی ایسه ایسه بداهةً وارد اولورکه منظومهٔ مبارکه نك اثنای قرائتنده توحید حضرت باری و بعض اوصاف جناب پیغمبری یه دائر اولان فصللر. تلاوتیله مجالس مولد شریف خیلی امتداد ایتمش اولدیغی حالده قصهٔ معراجدن ده تیمناً برنبذه یاد وایراد ایدلمك استلدیکی واختصار ایچون برنجی فصلی کچیلوبده ایکنجیدن باشلانلدیغی تقدیرده اولیات معراج کزین واحوال سموات و ملائکه فصل اولده قالدیغندن فصل ثانیده آندن ده بحث اولنمش اولمق ملاحظه سیله فصل اولك بو حقایقی بیان ایدن سالف الذکر اون ایکی بیتی اورادن آلوب بورایه علاوه ایتدکلری کورولیور. برکره دقت بیورلسون او بیتلر فصل ثانیده ماقبل و مابعدیله کسب ارتباط ایتمه یور. صکره ده احادیث شریفه ایله ثابت بر حقیقتی آلت اوست ایتمك جرأتکارلغنده بولنامش اولیورکه بو حالدن البته روح سرور کائناتك ده متأذی اوله جغنه شبهه ایتمامیلدر.

غزّی زاده شیخ عبداللطیف [١] افندی (قبله‌نمای کعبة العشاق)
نام اثر مرغوبنده « صاحب ترجمه سلیمان چلبی‌نك كرامات عالیه‌و كونیه‌.
لرندن بحث اولنديغی كبی مقرّب حضرت نبوی اولديغنده‌ده محض توفيق
وفيض الهام ايله يازلمش اولان اثر دلپذيری برهاندر » دينيلیور .
نزد جليل پيغمبريده مظهر قبول تام اولديغنه ، عصرلردنبرو بونجه منظومه‌لره
حق رجحانه مالك اولمسيله قناعت حاصل اولور .

سليمان چلبی حضرتلرينك بومنظومهٔ مباركه‌سی ازوقت ظرفنده
شهرتگير آفاق عالم اولوب هرطرفده تبركاً اوقونمغه باشلامش وخشنودیٔ
جناب نبوی‌يی استجلابه وسيله اولمق اميد شفاعتخواهانه‌سيله اختيار
تكلفات اولنه كلمشدر . تاريخ لسان نقطهٔ نظرندن پك بيوك اهميتی اولان
بومنظومهٔ مقبوله‌نك علم وعرفان جهتلرندن‌ده آيريجه برقيمت عظيمه‌سی
واردر . زيرا هر بيتی يا برآيت كريمه‌نك ياخود برحديث شريفك
معنی‌سنه اشارتدر . معاليات افكار اوزرنده اويله رنكين ابياته تصادف اولنور كه
انسان مست اولور عظمت تخيلده حضرتك كوستردیكی اقتدار پك
بيوكدر بعضاً اويله ابيات غامضه‌يه تصادف اولونور كه آنك مضامينه
تحقيق وقوف آنجق كمال عرفانه موقوفدر . بوقدرده سويلنديكی وجهله
بومنظومه سهل ممتنعدر هركس قلمی الينه آلير آلماز همان مثلنی يازيورم
ظن ايدر فقط يازه‌مديغی امثال عديده‌سيله ثابتدر ارباب حقيقت معنیٔ

[ ] تفسير وحديث وتصوفده صاحب كمال اولان بوذات عالی ١٢٤٧
تاريخنده بروسه‌ده نزل‌العالم ناسوت ايلمشدر مختصر ترجمهٔ حاليه اكبر . آثاری
بروسه‌لی طاهر بك افنديك (مشايخ عثمانيه‌دن سكز ذاتك تراجم احوالی
اسمنده‌كی رساله‌لرنده مندرجدر .

ظاهرهسندن باشقه رموزات كلاميه‌سندن ده درلو درلو معنیٔ غامضه استخراج ایدر چونكه تأویلات طریقیله عالم اسراردن برچوق حقایقه تجلیگاه اولمشدر . بحث وتفصیلی صددنده بولوندیغمز منظومهٔ جلیله‌نی معارفندان عصردن جبار زاده عارف بك افندی عارفانه برصورتده شرح بیورمشلردر. كوكل آنكله عالم مطبوعاتك تزین ایلدیكنی كورمك ایستر. عبد عاجزده برشرح ناچیز وجوده كتیردم. عنایت حقله نشری مقصددر. مقصدم، اوابیات لطیفه‌ده‌كی نكات واسرار كلامیه‌یی بن آ كلادم سزده اكلادیورم طرزنده معلومات فروشلق اولمیوب عقل قاصرانه‌مك یتدیكی مرتبه‌ده اوابیات مباركه‌نك نه‌كبی خزائن عرفانیه‌یی احتوا ایلدیكنی بین ایله عاوقدر ینه لایق صورتده شرح وایضاح اولنمسی ایچون ارباب عرفانه عرض نیاز ایتمكدر .

برانسان ، بومنظومهٔ شریفه‌نی معنیٔ لطیفه‌سنه حصول اطلاعدن صكره اوقور ویا استماع ایلرسه قلبنده نشئهٔ كامله ظهوری شبهه‌سزدر. قولاق طوبغونلغی ایله شویله جه دیكله‌مك باشقه . اسرار معنیٔ دقیقه‌سنه وقوف حاصل ایدرك دیكله‌مك ینه باشقه‌در. شونیده عرض ایتمك ایسترم‌كه :

ای خدادن لطف واحسان ایستین
مولد پاك رسول اللهه كل

قصیده‌سی هرنه‌قدر مولد كتابلرینك باش طرفنه یازلمش ایسه‌ده بونك ناظمی ١٣٠٧ سنه‌سنده ارتحال دار بقا ایدن وشعرده (والی) تخلص ایلاین قاضیعسكر عبدالرحمن افندی اولوب سلیمان چلبینك اولمدیغی تذكرهٔ سالمده محرردر .

طاهر بك افندينك بيوز قرينه كوره منظومهٔ شريفه بروجه آتى ارناودجه و بوشناقجه وروميجه‌يه ترجمه اولنمشدر :

(ترجمهٔ مولود على لسان ارناوود) مترجمى اولكونلى حافظ على رضا افندى اولوب بو اثر ١٢٩٥ ده طبع ايدلمشدر. بنقشيكلى حافظ صالح افندى طرفندن بوشناقجه‌يه ترجمه اولنه‌رق ١٣١١ ده اسكوبده باصلمشدر. روميجه‌يه ترجمه قيلنمشدر . اخيراً كرجه وچركسجه‌يه دخى ترجمه اولنديغى خبر الدم . [١]

---

[١] بو راده بالمناسبه شمدى‌يه قدر مولد شريف حقنده يازيلان آثارك باشليجه‌لرينى ومؤلفلرينى ذكر ايتمك ايسترم :

دياربكرلى خواجه ابراهيم رأفت افندينك : (مولود جديد)

ادرنه مفتيسى مرحوم محمد فوزى افنديك : (مولود ومعراجيه)

ارضرومى عثمان سراج الدين افنديك : (مولود ومعراجيه)

شيخ شمس سيواسى حضرتلرينك : (رسالهٔ مولود النبى مع مولود المعنوى)

بكزاده مصطفى افندى

باليكسرلى قول اوغلى

بروسه‌لى كتابجى مصطفى افندى

بروسه‌لى عاكف افندى

كشفى صاروخانى

ازميرلى حافظ احمد افندى (تخميس)

بروسه‌لى اشرف زاده نجيب افندى

قره‌سيلى حسن بحرى

مناسترلى رفعت بك

دارنده‌لى بقائى

آق شمس الدين زاده حمدالله چلبى

سلامى افندى

ایلك مولد شریف جمعیتی نه‌زمان تشكل ایتدی ؟

مولد شریف حقنده یازلمش اثبات المحسنات نام كتابه كوره مولد شریف جمعیتی تشكل ایلیوب‌ده ولادت جلیلهٔ جناب نبوی‌یی مصوّر منظومه‌یی احتفالات فائقه ایله اوقومق ، اوقوتمق عادت مستحسنه‌سی تاریخ هجرتك التیوز درت سنه‌سنده باشلامشدر. الك اول بویله‌برجمعیتی تشكیل ایدن موصلده افضل‌مظفرالدین نامنده برحكمداردر. اوزمانه‌قدر بویله برعادت‌یوق ایمش. اعاظم‌علمای اسلامیه‌دن ابن‌الجزری وابن‌حجر حضراتی بدعت حسنه اولدیغنی اوزره قید واشعار ایتمشلردر . حتی بویله برمجلس تشكیل ایله نقدرتكلف اختیاراولنسه وتعظیمات وتكریمات اظهار ایدلسه ینه آزدر بیورمشلردر .

ایشته بوندن صكره بوعادت مستحسنه بین‌الاسلام شایع اولوب مكهٔ مكرمه . مدینهٔ منوره ، وشامده و سائر بلاد اسلامیه‌ده عشاق محمدیه طرفلرندن غایت‌مؤثر اوله‌رق یازلمش‌ولادت جلیلهٔ احمدیه منقبتنامه‌لری اوقودلق وبووسیلهٔ جمیله ایله‌ده روحانیت مقدسهٔ رسالتپناهیدن استشفاع ایلك دأب دیرین صره‌سنه كچمشدر .

بوجمعیتدن یكانه مقصد تسلیم كردهٔ ارباب اذعان اولدیغی اوزره استحصال رضای‌الهی واستجلاب خشنودیٔ جناب محمدیدر .

بوصورتله روحانیت‌سنیه‌یه توسل واظهار تعظیمات وتجلیلاتدن‌اجور جزیله وفوائد حسنه حصل اوله‌جغنی علمای كرام فضلالهی‌یه استناداً اعلام ایتمشلردر .

مجلس مولدده در ذوق ونشاط
دل اومجلسده اولور غمدن بری

بعض اهل ضلالتك بوبابده‌کی قيل وقال‌ نی‌ما لنه مقابل تأليف ايدلمش اولان (اثبات المحسنات لتلاوة مولد سيدالسادات) نام اثرده « بونلرك كرك ذوقدن كرك محبتدن محروم اولدقلری سوزلرندن استنباط اولونور. مولد شريف اوقوتمق واقعا بدعتدر. فقط بدعت حسنه‌در . اليوم عموم بلاد اسلاميه‌ده تعمم ايدن شوعادت مرغوبه‌يه قارشو سوز سويلك روا دكلدر » ديه اوزون اوزادی‌يه دلائل واضحه بسط وتمهيد اولنيور .

و (لاتجتمع امتی علی الضلالة) حديث شريفی مقتضاسنجه بونده اجماع امت واقع اولديغنه يقين واردر ديليورذاتاً سرور كائنات افندمز حضرتلرينه عشق ومحبتی اولان اهل ايمن البته بوعادت جليله‌يی تحسيدن كيرو طورمز .

سكا ای زيور وحدت سراخاق جهان عاشق
جهان عاشق، زمان عاشق، زمين وآسمان عاشق
فلك عاشق، ملك عاشق، بتون حور جنان عاشق
دكل ساده خلايق ، خالق كون ومكان عاشق

دولتمزك تشكلندن صكره خلفای عظام عثمانيه حضراتی بوعادت مقبوله اوزرينه هرسنه شهر ربيع الاولك اون ايكنجی كونی مدبدب بر آلای اجراسيله اركان دولت دخی حاضر بالمجلس اولدقلری حالده مولدی سليمان چلبی حضرتلرينك منظومهٔ مباركه‌سنی احتفالات لايقه‌ايله اوقوتمغی اعتياد ايلديلر.

اوزماندنبرو هرسنه اویوم مسعودده بوكوزل عادتك اجراسنه الحمدلله تعالى دوام اولنمقده‌در .

شهرمزك مركز معلاّى خلافت اولمسى ملابسه‌سيله بوكونه مخصوص اوله‌رق تكريماً بش وقتده مواقع متعدده‌دن طوپلر آتيله‌رق يوم مسعودك شرف وشانى اعلا ايديليور بويوم مباركده حضرت فخر عالم حرمتنه دوائر دولتك رسماً تعطيل ايدلمسى اخيراً تقرر ايتمشدر . رسول جناب كبريا ، نورجمال مولا اكمل التحايا افندمز حضرتلرينه قارشو دولت عليه وملت اسلاميه‌نك حسيات تعظيمكارانه‌سى نتيجهٔ باهره‌سى اولمق اعتباريله بوقرار اصابت آثار تاريخلرمزه التون قلمله يازلمغه شاياندر .

طيبة الاذكارده شوسطرلرى اوقومشدم :

شهر ربيع الاولك اون ايكنجى كونى مدينهٔ منوره‌ده باب النسا اوكنده ميدانه بركرسى قورلر جمله اشراف مدينه ، قاضئ بلده ، شيخ الحرم ، اغالر ، اهالئ مدينه على مراتبهم اوطوررلر عود وعنبرلر ياقارلر . خطبادن بش ذات نوبتله كرسى‌يه چيقوب عربى مولد شريف منظومه‌سى اوقورلر دعادن صكره شربتلر ايچيلير هركس اولرينه طاغيلير . قوشلق وقتنه قدر دكانلر آچلماز كيمسه برايشله مشغول اولماز طوپلر آتيلير ، شنلك ياپيلير بيوك كوچك هركس لباس فاخرينى كييوب بربريله معايده ايدرلر اهل مدينه بويوم مباركى عيد اكبر عد ايدرلر بوحال قبائل عربده غايت مهم اعمال حسنه‌دندر .

بوكون اويوم مباركدر اى ذوات كرام

كه باهر اللمعان اولدى نيراسلام

بو کون اولوندی خرافات باستان منسوخ
بو کون ویرلدی اساطیر اولینه ختام
بو کون یونجه‌لدی سماواته صیحهٔ توحید
بو کون دوکولدی بتون بام کعبه‌دن اصنام
بو روز فیض بروزی کیم ایلمز تقدیس
متابعان شریعتدن از خواص و عوام
بشرمی ساده ؟ دکل حاملان عرش برین
بو یوم اقدسه ایلرلر احترام تمام
بو کون طانندی شئونات ایزد متعال
که لاشریکدر اول ذوالجلال و الاکرام

اهل مکه دخی مولد شریفه چوق تعظیم ایدرلر حرم شریفده‌بیوك بر جمعیت متیمنه وجوده کتیررلر تلاوت ایده‌کلدکلری منظومه‌لر اك ممتاز شعرای عربك انشاد ایلدکلری آثار اولوب معانئ علویه‌سی انسانی مست ایدر مکهٔ مکرمه‌ده بویله بر جمعیت متیمنه‌ده مدعواً حاضر بولنمش ایدم او آنده‌کی نشئهٔ معنویه الآن خاطره‌پیرای احترامدر . کرك اهل مدینه کرك اهل مکه کندیلرینه مصائب دنیویه‌دن هرنه توجه ایتسه‌درحال مولد شریف مجلسنی تشکیل و تعظیمات ایله منقبتنامهٔ ولادت جالبهٔ احمدیه‌یی ترتیل ایدرلر بووسیلهٔ مرغوبه ایله عنایات جالبهٔ الهیه‌یه و روحانیت سینهٔ محمدیه‌یه التجا ایدرك تضرع ونیاز ایلرلر . اثبات الحسنتده بونك حقنده اوزون اوزادی‌یه مباحثه تصادف اولنور .

سن اول محبوب مولاسین که نور چشم عشاقه
غبار درکهکدر کحل دولت یارسول‌الله .

سن اول نور خداسین که فروغ وجه پاککدر
سراپا روی عالم بولدی بهجت یارسول‌الله

بونلر هردوسرا صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه اظهار عشق و محبتله وجوده کتیریله‌جك شیلر اولوب مع هذا هرنه قدر تعظیمات ، تکریمات کوسترلسه ینه آزدر .

بو مقامه مناسبتی طولاییسیله شو قصهٔ جلیله‌یی ده یازمق ایسترم بر کون اصحاب کرام حضور سعادتده بولندقلری صره‌ده ایچلرندن بری جامع علوم اولین و آخرین اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه ، بعض مؤمنلری کوریورز که خشوع اوزره‌در بعضلری ایسه خشوعده دکلدر یارسول‌الله بونك سببی نه‌در لطفاً بیان بیوریکز تمنیسنده بولننجه رسول مبجل افندمز « ایماننده حلاوت بولان خشوع ایدر بولمیان ایتمز » بیورمشلردر حقیقتنه کسب اطلاع ایچون ایماننده حلاوت نصل بولونور واکا نصل نائل اولونور معروضاتنده بولندقده « الله ذوالجلاله صدق محبتله نائل اولونور بیورمشلردر . محبت‌الله نصل قزانیلیر استیضاحنه «محبت رسول‌الله ایله قازانیلیر ای اصحابم ای بنم قیامته قدر کله‌جك امتم سز الله ذوالجلالك ورسولنك رضاسنی انلره محبتده طلب والتماس ایدیکز » جواب عالیسنی ایراد و جمله‌یی بوصورتله ارشاد بیورمشلردر .

آچلدی ینه غنچهٔ دلجوی محبت
تعطیر مشام ایلدی کلبوی محبت

شب تا سحر آرام ایده‌من صحن چمنده
سودا زدهٔ سنبل کیسوی محبت

کمکردهٔ هامون جنون ایلدی عقلی
وحشت نکه دیدهٔ آهوی محبت

کلغنچه کبی چاك حجاب ایله رضایا[١]
یوز کوسترر آخر سکا کاروی محبت

نبی هاشمی النسب علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینه اظهار محبته وسیلهٔ جمیله اوله جق مولد شریف جمعیتلرینه اناطولی و روم ایلی ده و خصوصیله شهرمزده اهالی اسلامیه پك زیاده آثار رعایت کوسترمکده درلرکه محبت دینیه یه مالك اولانلرك خوشلانه جقلری احوالدندر . خلاصهٔ کلام جناب پیغمبرمز افندمزه وادیٔ تعظیمده نه یاپلسه آزدر . عاشق صدق نبوی امام بوصیری حضرتلری :

دع ما ادعته النصاری فی نبیهم
واحکم بماشئت مدحاً فیه واحتکم

وانسب الی ذاته ماشئت من شرف
وانسب الی قدره ماشئت من عظم

فان فضل رسول الله لیس له
حد فیعرب عنه ناطق بفم

بیوردقلری او ممدوح جلیل الشانی مدح بعد ایدنلره شو یولده تفهیم مرام ایدییورلرکه نصارانك حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا و علیه حقنده ادعا ایتدکلری دعوای کاذبی ترك ایت یعنی انلرك پیغمبرلرینه مدح

[١] بشکطاشده سنان پاشا جامعی حظیره سنده مدفون کبار مشایخ نقشبندیه دن نجار زاده شیخ رضا افندی حضرتلریدر .

قصدیله حق تعالی ایله حلول و اتحاد و تولید ادعا ایتدیلر سن اومقوله ادعاده بولنمه‌ده فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری ایچون مدح و ثنا وادیسنده نه مراد ایدرسه‌ك حكم ایله او محبوب مولانك ذات کریمنه ایستدیككك قدر شرف وسعادتدن وعظمت قدر ومنزلتدن نسبت ایت صاقین افراط ایدرم دیه قورقمه ذاتاً او نبی اعظم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك فضائل علویه و محاسن برکزیده‌سنی تعداده نطقك مجالی یوقدر .

بناءً علیه هرکس عاجز وقاصردر.

حضرت الله سنی وصف ایتشکن ای حبیب
حدیمی واصفلرك اولسون ستایشخوان سکا

حضرت ناظم محترم مولد شریف منظومه‌سنده مبحث توحیددن صکره اوچ اساس تعقیب ایتشدر . برنجیسی انتقال نور نبوی، ایکنجیسی طلوع نور هدی . اوچنجیسی معراج گزیندر. بواوچ اساس حقنده‌کی مقاله‌لریمی‌ده عیناً بورایه درج ایتمکی مناسب کوردم :

شهر رجبك ایلك جمعه گیجه‌سی

عالم اسلامیت شهر رجب شریفك ایلك جمعه گیجه‌سنی ادراك ایدنجه حسیات تعظیمیه‌سنی صورت مختلفه‌ده عرض و اظهاره شتابان اولور . چونکه بو شب معلاده والد جلیل جناب محمدی حضرت (عبدالله)

ایله والدهٔ جمیلهٔ حضرت احمدی جنـاب (آمنه) نك زفافلری واقع اولوب نطفهٔ زکیهٔ سیدالکونینی او پاکیزهٔ عصمته انتقال ایلدیکندن (لیله رغائب) تسمیه اولنمشدر. حضرت (عبدالله) یکرمی بش یاشنه واصل اولدیغی زمان کوزلکنه هرکس حیران اولوردی . پك زیاده تناسب اندامه مالك اولان حضرت (عبدالله) ك ناصیهٔ اقبالنده لمعـان ایدن نور جلیل محمدی کندیسنه بر قات دها رونق بخش ایدییوردی .

حضرت (عبداللهی) پدری (عبدالمطلب) دیکر اولادندن چوق سور و انك امر تربیه‌سنه بر قات دهـا اعتنا ایدردی. حضرت عبدالله کوزلك ومحاسن اخلاق اعتباریله محبوب‌القلوب ایدی. از زمان مکه‌نك اك حسنا، مستثنا قیزلری جناب (عبداللهه) تعشق ایتمشلردی. زوجه‌لك شرفنه مظهر اولمق ایچون جان آتارلردی ، فقط صیانت حضرت حق ایله جناب (عبدالله) انلردن کمال درجه‌ده اجتناب اوزره بولنوردی . ایش اویله بر حاله کلدی‌که حضرت (عبدالله) قیزلرك کندیسنه قارشو اظهارندن کیرو طورمدقلری رغباتدن بیزاو اولمغه باشلادی .

(عبدالمطلب) اقربا و تعلقاتنی مشـورت ایچـون دعوت ایدوب (عبدالله) کماله کلدی اطرافدن طالب و راغبلر چوغالدی قریشیلر ایچنده اکا مناسب بر قیز بولوب آلالم » بیورنجه بالاتفاق مدینه حاکمی وهب بن منافك قزی (آمنه) پك مناسبدر، زیرا حسن جمال و سیرت کمالده انك معادلی‌یوقدر جوابنی ویردیلر ، بو ایشی بالمناسبه وهبه بیلدیردیلر. ذاتاً وهب جناب (عبدالله)ایچون بوکیفیتی اولدن تصمیم ایتمش‌اولدیغندن اریکه‌نشین نهانخانهٔ عصمت‌اولان کریمهٔ پاکیزه‌سنی حضرت (عبداللهك) زوجه‌لك شرفنه مظهر ایتمك آرزوسنی مع‌الشـکران اظهـار ایلدی .

چونکه وهبك کوکلی نور جمال عبداه ایله او̃لدن منو̃ر اولمش ایدی . حضرت (عبدالمطلب) ایله وهب بر اره‌یه کلدیلر مسئله‌یی قرارلشدردیلر. شهر رجبك ایلك پنجشنبه کونی ایدی حضرت (عبدالمطلب) غایت مکلف بر ضیافت ترتیب و احضار ایله اشراف مکه‌یی دعوت بیوردی او کون صورت مدبدبه‌ده جمعیت نکاح تشکیل ایدلدی بر موجب عادت قریش عقدمتیمن اجرا اولوندی هرکس ضیافتدن حصه‌دار اولدی یدیلر ایچدیلر اعلان سرور وشادمانی ایتدیلر. اقشامی جمعه کیجه‌سی جناب (عبدالله) ایله حضرت (آمنه) رضی‌الله عنهما افندیلرمزك زفافی شرف وقوع بولدی ایشته بو شب مسعودده‌سبب‌ایجاد دنیا ومافیها رسول‌اعظم صلی‌الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینك مادهٔ مطهرهٔ احمدیلری جناب‌عبداللهدن حضرت (آمنه‌یه) انتقال ایلدی انك ایچون :

بو شب فخراللیالی لیلهٔ پاك رغائبدر
بوشب تقدیسه شایان برشب‌عالی‌مراتبدر

وجود اقدس نبوتپناهیسنك هر ذرهٔ جایله‌سنده نیجه بیك شمس عوالم افروز هدایت مندمج اولان نورالهدی علیه اکمل‌التحایا افندمز حضرتلرینك بو مقدس کیجه‌یه فیض آور تجلی اولان رغیبهٔ متنمیهٔ حضرت رسالتپناهیلری امت ناجیهٔ اسلامیه ایچون اوله بر بشارت عظمای سعادتدرکه انك هلال آسا افق شرافت امکانده ایلك تابش مقدسی عکس انداز اولور اولماز بتون عوالم ، جلائل تجلیات‌سبحانیه‌یه مستغرق اولدی :

ای لیلهٔ رغائب ای زبدهٔ مواهب
تعظیمك اولدی واجب ای نور عالم آرا

ای لیل بی معادل ای مهر غیر آفل
اولدك زمینه نازل ای محض فیض مولی
ای لیلهٔ معالی ای مفخر اللیالی
ای نور لایزالی محمود کن فکانسین
ای لیل پر معالی ای بدر خاکدانی
ای فیض آسمانی محسود انس و جانسین

مسطور صحیفهٔ اعتبار اولدیغی اوزره عبدالله ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرینك والد مکرملرندن نقلاً بیان بیوردقلرینه کوره نور جمال حضرت (عبدالله) تأثیریله اسیر عشق اولان بنی مخزوم وعبد شمس وعبد مناف قیزلرندن ایکی یوز قدری آمنهٔ امینه‌نك اوکنجینهٔ مراده وصالتی خبر الدقلری کبی محرومیت واقعه‌لری یوزندن حصوله کلن شدت تأثر وتأسفلری نتیجه‌سی اوله‌رق نار افتراق ایله یانمشلر هیچ بر ارککه وارمامشلر . حیاتلرینك صوکنه قدر تأثرله دمکذار اولمشلردر .

هزار تشنه چو اسکندرست درظلمات
همین یکیست حضر برکنار آب حیات

حضرت (عبدالله) رضی الله عنهك قبر شریفلری مدینهٔ منوره‌ده‌در غایت محتشم ومکلف بر تربهٔ لطیفه‌سی واردر سلاطین عظام عثمانیه حضراتی پك بیوك خدمتلر ایتمشلر تربه‌نك تزیینه چالشمشلردر . حضرت آمنه رضی الله عنهانك قبر عالیلری ده مکهٔ مکرمه‌ده (جنة المعلا) دنیان قبرستانك اوسط طرفنده وجناب (خدیجة الکبری) رضی الله عنهانك

تربهٔ شریفه‌لری قارشوسنده‌در اوزری غایت ظریف برقبه‌ایله اورتولمش درونی خالیلر و صرمه‌لی پوشیده‌لر ، آویزه‌لر و کموش شمعدانلر ایله پك نظر ربا بر صورتده تزیین اولنمش اولدیغنی کورمشدم .

مشار الیهمانك قبر منورلرینی زیارته شتابان اولانلرده نشئهٔ معنویه ایله حال وجد و استغراق ظهور ایدر نجه . عاشقلر بوراده سرمست وحیران اولورلر .

مکهٔ مکرمه‌ده زقاق مبارکك شرف واقع اولدیغی سرای واجب الاحترام زیارتکاه انامدر .

نتیجه : علو قدر نبوی‌یه حیران اولانلر نزدنده بو کیجه‌نك قیمتی پك بیوکدر او شب معلاده بر چوق احوال عجیبه واسرار غریبه ظهور ایتمشدر . تا حضرت آدمدن متسلسلا انتقال ایده‌كلن نور جلیل محمدی حضرت عبدالله‌دن حضرت آمنه‌یه انتقال ایلدیکه بالاخره صاحب حقیقیسی اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرنده قرار قیلمشدر حضرت ناظم محترمك

اشبو رسم ایله مسلسل متصل
تا اولنجه مصطفی یه منتقل

کلدی چون اول رحمةً للعالمین
واردی نور آنده قرار ایتدی همین

بیورملری ایشته بو حقیقتی تبیندن عبارتدر .

حضرت حیدر کرار کرم الله وجهه و رضی الله عنه افندمز ایله سهل ابن عبدالله رضی الله عنه حضرتلری بو کیجه‌نك شرافت و علو

قدری حقنده احادیث شریفه روایت ونقل ایتمشلردر حضرت عبدالقادرك (عمدة الصالحین) نام اثر لطیفنده و سائر آثار جلیلهٔ اسلامیه‌ده بو کیجه‌نك فضائلی حقنده پك چوق حقایق سرد و اتیان اولنمشدر .

یا ایها المشتاقون نور جماله صلوا علیه وسلموا تسلیما

طلوع نور هدی

زمن حاضردن بیك اوچیوز سكسان بر سنه مقدم نیسان آینك یكرمیسنه مصادف شهر ربیع الاولك اون ایكنجی بازار ایرتسی كیجه‌سی مكهٔ مكرمه‌ده شعب بنی هاشم نام محلده (دارالتبابعه) دنیلان خانه‌ده نور هدی ، پرتو افزای طلوع اولدی یعنی سرائر وحدانیتك حامل ذی شرفی حضرت (محمد مصطفی) صلی الله علیه و سلم افندمز عرصهٔ شهوده قدم باصدی .

ابراهیم حلبی حضرتلری سیر حلبی نام تألیفنده « بو سرای معلانك شعب بنی هاشم نام محلده بر وقت حجاجك برادری محمد بن یوسف الثقفی‌یه اتمام ایله شهرتیاب بر خانهٔ پرفیض اولدیغی رسیدهٔ صحت اولمقده‌در حكمدارهٔ خانه‌ی اسلامیه بو جای اقدسی حسن محافظه ایتمشلردر » دینیلیور .

اسماعیل حقی حضرتلری ده محمدیه شرحنده (جناب رسالتپناه اكرمك مولدی اولان سعادتخانه بعض روایته كوره صفا یاننده هرزن

الرشيدك زوجهٔ محترمه‌سی جناب زبیده‌نك بنا ایتدیکی مسجدك یریدرکه حالا نماز قیلنیر .

بوراسی حضرت خدیجة الکبری رضی‌الله عنهانك سعادتخانه‌سی اولوب حضرت فاطمه رضی‌الله عنها بوخانه‌ده عالم شهودی تشریف ایتمشلردی رسول اکرمك مولدی اولان خانه مسجد حرامدن صکره افضل بقاع ارضدر «وفیه کلام فوق غیر خفی علی اهل المذاق من اهل الخبر والمعاینه فافهم» دیمشدر .

حضرت خدیجة الکبری رضی‌الله عنهانك سعادتخانه‌لری محلی الیوم غایت غایت معمور اولوب اصل سرای حضرت امهنی اوسعادتخانه‌نك یقیننده اولنق اوزره زیارتکاه انامدر لله الحمد واننه مکهٔ مکرمه‌ده بومقام مقدسی زیارت شرف عظیمنه مظهر اولمشدم . غایت معمور و مزین واوستی قبه ایله مستور اولوب الحالةهذه مسجد شریفدرو برعالی مناره‌سی‌ده واردر حین زیارتده دوشوندمکه بومقام تعالی برجای مقدسدر زیرا جناب عبدالله وجناب آمنه‌نك زفافی بوراده شرف وقوع بولمشدی جوهر جسم احمدی مشیحهٔ مادره بوراده رغبه‌ئی عزوشرف اولمشدی . طقوز آی صکره ایسه حضرت آمنه‌دن اونور قلوب اهل ایمن بوراده شرف ظهوریله عالم دنیایی تنویر ایتمشدی سعیدکار زونی‌نك (المولدالکبیر للنبی البشیر) نام اثر معتبرلرندن نقلاً جواهر بواهرده محرر اولدیغی اوزره اوشب مبارکده حضرت آمنه‌نك نزدعصمتپناهیلرنده عشرهٔ مبشره‌دن عبدالرحمن بن عوف حضرتلرینك والده‌لری شفا خاتون حضرتلری واردی اوبانوی حرم سرای عصمت بیوررکه «سائر قدینلرکبی حمل صقنتیسی چکمدم وهیچ براغرلق حس ایتمدم اوکیجه رؤیاده بری کوردم

یا آمنه محقق بیلملیسن که سن خیر العالمینی حامله سین طوغدیغی وقت نامیا کنی (محمد) قویه سین دیدی صکره مهیب بر سس ایشتدم کمال خوف ایله اوسسك کندیکی طرفه باقدیغم انده همان بر بیاض قوش کاوب قنادیله بنی اوقشدی حکمتاه او آنده قورقوم زائل اولدی او کیجه ماه جهان‌افروز بتون نور اجلال ایله قدومنی اظهار بیوردقده بندن بر نور لمعان ایتدی برده کوکده چشممه بونوردن بشقه برشی کورونمدی .

ملائکهٔ کرامی ودها نیجه خارق‌العاده حالاتی کوردم .

حضرت ناظم محترمك :

دیدی کوردم اول حبیبك آنه‌سی
برعجب نور کیم کونش پروانه‌سی

بیوردقلری بو نکته‌یی بیاندر . مشارالیها شفا خاتونك کوزینه وقت ولادت سنیه‌ده مشرقدن مغربه قدر بتون دنیا نور ایله طولمش اوله‌رق کورونمش ودها برچوق تجلیات مشهودی اولمش اوثمرهٔ شجرهٔ نبوت فدامن نهانخانهٔ غیبدن مشارالیهانك اللری اوزرینه لطافتله شرف ورود ایتمشدر .

بوقصهٔ جلیله شفاء شریفده وشرحلرنده تفصیلاً مسطوردر .

جهانه محض رحمتدر ورودك یارسول الله
محقق فیض حقدر فیض جودك یارسول الله
ظهورك نور خورشید سپهر افرینشدر
خلاصه سرّ اقدمدر وجودك یارسول‌الله

بو کیجه فجر صادق طلوع ایدرکن کزیدهٔ بنی آدم دخی شرف‌بخش

عالم دنیا اوینشلردی، وجود پاك محمدی‌یه آرامگاه اولانجه‌ی مبارکده‌کی طاش اووجود اقدسی آغوش احترامنـده بولندیرمق ایچون یاموقدن یوشاق اولمشدی نتکم شمائل شریفهٔ پیغمبری صره‌سنده :

(اذا مشی علی الرمل لایؤثر فیه واذا مشی علی الصخر لان تحت قدمیه) دینلمشدرکه رسول اکرم افندمز حضرتلری قوم اوزرنده یوروسه‌لر ایزی بللی اولماز وطاش اوزرینه بصارلرسه رسم قدم سعادتلری ظاهر اولوردی طاش یوشاردی [١] بوطاشك وجود پاك محمدی‌یه تماس ایتمسی یوزندن بوی عطرناك احمدی طاشه تأثیر ایتمش ، بیك اوچیوز سکسن بر سنه‌در اورائحهٔ طیبه طاشدن زائل اولمامشدر. طاشده وجودینك یری الآن بللیدر بونی تقبیل ایتدیکم زمان رائحهٔ طیبه‌دن حصه‌مند اولدیغم جهتله کونلرجه مدهوش اولدم بورایی زیارتله شرفیاب اولان هرذاتك بوحال مشهودیدر .

ینه شمائل سنیه صره‌سنده کلیر (اذ وضع یده علی رأس الیتیم تبقی رائحة کفه الشریف شهراً وحتی یعلم من شدة الرائحة ان هذا الطفل هوالذی وضع رسول الله صلی الله علیه وسلم کفه الشریف علی رأسه) یعنی نبی محترم افندمز حضرتلری سوقاقده بر یتیم چوجق کوررلرسه مبارك اللریله مسح بیوررلردی رائحهٔ طیبهٔ محمدی چوجغك اوستنده بر آی دوام ایدرك بین الصبیان بیلنردی‌که رسول مجتبانك مبارك ید سعادتی

---

[١] حرقهٔ سعادت دائرهٔ فاخره‌سنده وحضرت خالد رضی الله عنهك تربهٔ شریفه‌سنده بولنان وزیارت اولنه کلن ایکی قطعه رسم قدم پاك نبوی‌یی حاوی طاشلر بوسوزك شاهد حقیقیسیدر .

اوچونجه تماس ایتمشدر ایشته بو طشده دخی بو خاصهٔ محمدی ظهور ایلدیکی آثاریله ثابتدر .

خاقانی مرحوم نه کوزل وصف ایدر :

همده دیدی، وصف ایدن اول وردتری
مشکبو ایدی الی آیه‌لری
مرحبا ایاسه بر کیمسه‌یه کر
دولت وعزتله پیغمبر
برایکی کون آره‌دن ایتسه مرور
بالکه همده بر نیجه ایام و شهور
طوییاوردی نتکیم ورد چمن
اول کشی رایحهٔ طیبه‌دن
نافهٔ مشك جهان ایدی اوجان
بوی مشك اولماز افندی پنهان

بو حجرهٔ مقدس الیوم پك معمور ومزیندر ولادت سنیه‌نك شرف وقوع اولدیغی بر بلاطك اورته یرنده در اوزرینه آیروجه آلتوندن معمول هنرکارانه غایت مصنع بر قفس قونلمشدر که ارتفاعی درت متروبه یقیندر قفسك قبه‌سی اوزرنده که یشیل جانفس صرمه ایله آیات کریمه یازلمشدر .

حضرت آمنه‌یه حین ولادتده رفع سراپردهٔ حجاب واقع اولدیغندن مشهودی اولان احوالدن بحثله بیورلرکه

انظار چشممده بر طاقم حقیقتك تجلی ایلدیکنی کوردم حتی که بر حرارت عظیمه‌یه دوچار اولدم ملکلر درحال شربت ویردیلر ایچدم .

لدنی دنیا تربتلرینك فوقنده ایدی. ذرات وجودمده بشقه بر حیات ظهور ایتدی. صوكره عبد مناف قیزلرینه بكزر قیزلر كوردم. كوزللكده نظیری یوق ایدی یانمه كلدیلر. آنلره اتكا ایتدم. مستغرق بهت وحیرت اولدم. ایچلرندن معمول بیاض بر دیباج سمادن یره طوغری اوزاندی. « طوغه‌جق اولان نور معظمی چشم خلایقدن اوچ كون محافظه ایدیكز » دیه بر سس قولاغمه كلدی. غایت كوزل قوشلر، صف صف ملكلر كوردم. اظهار تعظیمات ایدیورلردی. اوچ ملك اللرنده بر علم اولدرق ظاهر اولدی. علملك برینی شرقه، برینی غربه، برینی كعبه‌نك اوستنه دیكدیلر. ایشته بو آن فیض نشانده، او آفتاب آسمان رسالت ممنوناً ومسروراً شرف طلوع ایلدی. بشقه‌جه اوچ ملك كوردم. بونلر وجود نازنین سید البشری مرصع بر لكنده یقدیلر. ایچلرندن معمول قونداغه یاتیردیلر. ایچلرندن بری او وجود مسعودی بر ساعت قدر ایدی ‌ٔ بعیده بولندیردی. بو ساعت ظرفنده ده بر چوق اسرار ظهور ایتدی. بعده (یا محمد سكا بشارت اولسونكه مجموع اخلاق حسنهٔ اصفیا وخزائن علوم لدنیهٔ انبیا سكا احسان بیورلدی دیدیلر) هر اوچی بردن سرا پردهٔ غیبده مستور اولدیلر.

شفاء شریف شرحنده : « سلطان الانبیا اریكهٔ عزت سرای خاص الخاص خفادن ظاهر اولدقلری وقت چشم حقایق بینی طرف سمایه آچوب قیامقده ایدیلر ومبارك سر سعادتمندلرینی رفع بیوردلر ایدی. ایشته بو حال حضرت فخر عالمك عالم ملأ اعلایه تعلق واول امرده توجهنه اشارتدر » دیه بیان اولنمشدر.

ملائكهٔ علیین كمال سرور ایله كاوب نوزاد محترمی زیارته باشلادیلر

.

بو حال برموجب اشارت معنويه اوچ كون دوام ايده‌جكدى . بو اثناده
حضرت عبدالمطلب مسجد حرامده جناب حقه توجه و مناجات اوزره
ايكن پك چوق غرائب احواله مطلع اولمش وحتى « نزده يعبدالمطلب
شمدى آمنه‌دن برچوجق طوغدى . وجودى عالمه رحمتدر . ديه هاتفدن
بر سس ايشتمش وقراره مجالى قالميوب همان دولتخانهٔ حضرت آمنه‌يه
كلمشدر . حجرهٔ پاكيزه‌سنه كيرمك واو نوزاد محترمى كورمك آرزوسنى
اظهار ايلينجه جناب آمنه اسباب مسروده‌دن طولانى اعتذارده بولندى .
جناب عبدالمطلب (يا آمنه ايچرويه كيرمكلكمه مساعده ايتمز ايسه‌ك ترك
جان ايدرم . زيرا بنده برحال ظهور ايتديكه ايچرويه كيروبده او مولود
مفخمى كورمزسه‌م صبر ايده‌ميه‌جكم . مطلقا مساعده ايت) ديه اصرار
شديده‌ده بولننجه حضرت آمنه مضطر قالدى . حضرت عبدالمطلب ايچرو
كيردى . درحال جناب آمنه‌نك آلننه نظر ايتدى . نور صفا بخشنك
زائل اولمش اولديغنى كوردى . چونكه او نور صاحب حقيقيسنه انتقال
ايتمش بولنيوردى . حضرت آمنه مشاهدات وواقعه‌سنى اكلاتدى . حضرت
عبدالمطلب دخى كندى مشاهداتنى خبر ويردى . صكره (او نجل نجيبى
كوستر كوره‌يم . آنك وجه تابانه يوزمى كوزمى سوره‌يم) ديه اثر
استعجال كوستردى . جناب آمنه (بو طفل مكرمى اوچ كون مدتله
انساندن صاقله هيچ كمسه‌يه كوسترمه ديديلر . بناءً عليه معذورم) جوابنى
ويردى . حضرت عبدالمطلب طيانه‌مدى . چوق [illegible]رار ايتدى . حضرت
آمنه عاجز قالدى .

او محبوب رب العالمينك اولديغى يرى كوستردى . (اكر قادر
ايسه‌ك يانته ياقلاشده كور ديدى . عبد المطلب درحال او طرفه متوجه

اونجه قارشوسنده بر رجل مهیب شکلی ظاهر اولیویردی . (یا عبد المطلب جناب فخر عالمی ملائکهٔ علیین زیارتدن فرغ اولمدقجه انسانلردن برفرد زیارته جسارت ایده‌جك اولسه ضرر کورر) دیدی . عبدالمطلب تتره‌مکه باشلادی . مأیوساً دوندی . اوچ کون صبردن صکره او نور دیدهٔ عالمك نزد شریفنه قوشدی . و وجه منیرینه باقه‌رق حیران اولدی . پروانه‌سی آفتاب اولان او نور معظمك وجه شریف و دیدهٔ نورندن اوپدی . و آغوش احترامنه آله‌رق طوغری کعبه‌یه کوتوردی . شکرانهٔ موهبهٔ رب العالمین اولمق اوزره بالبداهه شو منظومه‌یی انشاد ایلدیکی پك مشهوردر .

الحمد لله الذی اعطانی	هذا الغلام الطیب الاردان
قدساد فی المهد علی الغلمان	اعیذه بالبیت والارکان
حتی یکون بلغة الفتیان	حتی اراه بالغ البیان
اعیذه من کل ذی شنان	من حاسد مضطرب العنان

خلاصهٔ مألی

، خلقاً و نسباً و اوصافاً من کل الوجوه ممتاز و هنوز مهد نازنیننده ایکن بیله زمانلك سائر اطفالنه نسبتله سرافراز اولان بو غنچهٔ نو شکفتهٔ نبوتی احسان بیوران حضرت اللهه حمد و ثنالر ایدرم . بیت مکرم و ارکان معظمه برکاتیله هر خصوصده حفظ الهیده اولمسی ، الحاصل اهل

واجب الاماله انجا ایلرم . بو نجل نجیب محترمی اخلافك نزدنك فوقنده
و کمالا مراتب علویه‌یه مظهریتنه دلالت ایدر آیات بینات کوریورم .
بناءً علیه متلون الافکار اولان اهل حسودك حقد و حسدلرندن امین عمینی
بنی وادیسنده جناب حقك لطفنه صیغنیرم »

حضرت عبدالمطلب مخلوقات الهیه‌نك الڭ خیرلیسی اولان او نوزاد
منتخبی کمال تعظیم ایله کتیروب والدهٔ مکرمه‌سنه تسلیم ایتدی .
صوڭ درجه اعتنای مخصوص ایله بقیلمسنی شدیداً توصیه و اخطار ایلدی .
قربانلر کسدی . بر موجب الهام ربانی اسم شریفنی (محمد) تسمیه
ایتدی . صلی الله تعالی علیه وسلم

مشاهد در رخ اشیاده نورك یارسول الله
هویدا نور موفور السرورك یارسول الله
مظاهر مظهر لولاك وارسلنا کدر الحق
ظهور کدن ظهور ایتدی ظهورك یارسول الله

معراج شریف حقنده

آیینهٔ جمال حق صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلرینك معراج
حقیقت منهجی هجرت سنیه‌لرندن بر سنه مقدم شهر رجبك یکرمی یدنجی
کیجه‌سی وقوعبولمشدی . یعنی اورازدان لیلهٔ اسری . تنها نشین
وحدتخانهٔ خدا اولمشدی . بو لیلهٔ مبارکه بازار ایرتسی کیجه‌سنه مصادفدی

شرفوقوعندن زمانمزه قدر کچن مدت بیك اوچیوز یکرمی طقوز سنه اولمش اولیور . انسان هرسنه بوشب مسعودی ادراك ایدنجه درجهٔ علویتندن طولانی خاطرات لطیفه ایله نشئه‌مند اولور. هله اونورمشخص رسالتك بر جلوهٔ لطیفهٔ ایله عزم آسمان ایتمسندکی حکمت وحلاوت روحانیه‌یی دوشوندیکی زمان دوچار وجد واستغراق اولور . جملهٔ عنایات سبحانیه‌دن اولمق اوزره فروغ معرفت ، قلوب امت محمدیه‌یی جلوه زاره دوندرمکده نیرات زاهرهٔ سمواته فائق برشعشعهٔ روحانی کوسترر . حضرت عبدالقادرك سراج الوهاجندن ترجمهٔ براثرده یازیلیرکه: اوکیجه شیخ حرم لاهوت حضرت جبریل . محبوب ادیب الهی صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه اولان شدت اشتیاقدن هائم وحیران اولدیغی حالده سرای امهانی‌یه کلدی [۱] وجود نازنین رسول الهی فراش استراحت ایچنه سرلمش ودیدهٔ قلبی اویانق اولدیغی حالده کوزلرینی اویقویه طالمش بولدی .

(۱) امهانی حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه افندمزك همشیرهٔ پاکیزه‌سیدر سرای امهانینك الان موقعی زیارتکاهدر مکهٔ مکرمه‌ده الیوم دائرهٔ حکومتك قارشیسنده رأس مناره تعبیر اولنان اوچ شرفه‌لی منارەنك دیبنده‌در الحالة هذه تعظیماً زیارت اولنمقده‌درکه بومناره محل مقدسه علم اوله‌رق انشا اولنمشدر . . تفصیلی مرآت الحرمینده واردر . امام بخاری حضرتلرینك قتاده وانس ابن مالك رضی الله عنهما حضراتندن روایت ایلدیکی حدیث شریف مضمونه کوره فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینك اوکیجه کعبهٔ معظمه‌ده حطیم دنیلان محلده بولندقلری صره‌ده معراج کزین شرفواقع اولمشدی

بوبابده‌کی تخالف روایاتی ابن حجر حضرتلری پك کوزل صورتده تألیف ایتمشدر

یتیغنك آیاق اوجنده طوروب عرض سلام واحترام ایلدکدن صکره « ای بخت بیدار عالم وعالمیان . دالدیغك خواب خوشیندن اویان که غنائم فیوضات الهیه ، سنك ایچون حاضرلاندی امر نافذ مطلقله سنك ایچون سرا پردهٔ عظمتسرای قرب وصال آچلدی .

ای یتیم ابوطالب . مواهب ومطالب سعادت . طالبك اولان فیض ازل حضرتلری طرفندن سنك ایچون ادخار اولندی » دیه عرض مرام ایلدی . سید الکونین افندمز حضرتلری (یا جبریل الی این) خطابیله نره یه کیدیله جکنی سؤال بیورنجه روح الامین (یا محمد ارفع الاین من البین) مقدمه‌سیله عرض اطلاعکاه رسالتپناهی ایتدیکی جواب مولانجه (یا نبی ذیشان آره‌دن نره‌یی قالدیر) شمدی بن این وجهت بیلمیورم زیرا معلوم شریفکدر که ربك تعالی وتقدس زمان ومکاندن منزه ومقدسدر بن رسول دیوان قدم اولدیغم حالده سنك خدمتکارلغکدن اوتری ایچون حضوریکه کوندرلدم یا محمد ارادهٔ ازلیهٔ الهیه‌نك غایهٔ شهودی ومقام سعادت عظما ایچون مشیت ربانیه‌نك مقصودی سنسین . عرشی سنك ایچوندر . سن انجق ذات الهیه‌سی ایچونسین کائناتك ممتاز ومختاری ویینه محبتك نشوهٔ سرشاریسین . شجرهٔ کوندن مقصود اولان ثمرهٔ شمع و جوهرهٔ مطهره سنسین . سن بدر لطائفسین . شمس معارفسین یوم قیامتده ملجأ هر خائفسین . بساط عالم سنك ایچون بسط واصلاح اولندی .

کاسهٔ محبت ، مجرد فیض فیضنك ایچون تصفیه قیلندی . جمیع کون سنك ایچون یارادلدی ، حرمخانهٔ ملکوت مجرد شرفیاب وصالك اوملق ایچون اغیاردن محافظه ایدلدی .

قالق ای حبیب کبریا، قالق که نعم جلیلهٔ الهیه سفره‌لری سنك ایچون قورولمش طوروبور رحمت نشینان عالم بالاسنی بکلیور . آنلرك جمله‌سی شرف روحانیتکله نصل مشرف ایسه شرف جسمانیتکزدن ده بویله‌جه شرف وسعادت بولمق ایستیور . بیوزی مبارك آیاغکله اوسته باصدیغکدن طولایی نصل شرف وسعادت بولدیسه قبهٔ سما دخی اویله‌جه مشرف و منور اولمق ایچون جان آتیور) تشویقات تعظیمکارانه‌سنده بولندی .

بونك اوزینه سلطان سریر لی مع اه علیه الصلوات الاله افندمز حضرتلری لحکمة (یا جبریل) (الحبیب یدعونی ماالذی یفعل بی) استجواب حقیقتجویانه‌سیله (ای روح الامین بنی ربم تعالی وتقدس نه ایچون دعوت بیوریور) مآلنده تکشای سؤال اولدی حضرت جبریل علیه السلام دخی (لیغفرلك اله ماتقدم من ذنبك وماتأخر) تبشیریله دقابله بیوردی . [١]

جناب رسالتپناه اعظم صلی اه علیه وسلم افندمز حضرت جبریلك سوزینه جواباً :

(یاجبریل الان طاب قلبی ها انا ذاهب الی ربی) یعنی ای بیك جلیل حضرت رب صمدی کوکلم مسرور ومطیب اولدی ایشته زمان ومکاندن منزه اولان ربم جل وعلی حضرتلرینه کیدیورم مضمونیله اجابت نمای دعوت حق اولدی .

---

[١] حضرت جبریلك بو آیت کریمه‌یی اوقومسنده‌کی حکمتی علمای اسلامیه اوزون اوزادی شرح وتفصیل ایلمشلردر خصوصیله جناب شیخ الاکبر قدس سره الاطهر فتوحات مکیه‌نك جلد ثانیسنده حکیم ترمذینك یوز التی بشنجی سوآلنه جواب اولمق اوزره بو بابده پك چوق حقیقتلو یازمشلردر .

سیران بدایع پیرا آرسنده سروش اعظم جبریل امین شو مضمون
ایله عرض حضور کبریا ایتدی که :

یا سید الاولین والآخرین مژده‌لر اولسون که شرف قدومك ایچون
ابواب نعیم کشاد ایدیلوب روضهٔ صفا وچمن صفهٔ لطافت بخشا لرینك
نظارت ورونقی کمال بولدی.

واو بزم فیضا فیض نعیمك پیالهٔ نشوهٔ افزاور حیق حیات بخشاسی
شفف وصفا اولدی، جمال پرده‌لری آچلدی، هر طرفه نورلر صاچلدی،
بوکیجه سنك کیجه‌کدر . بودولت سنك دولتکدر دیدرلر دها برچوق
معروضات حقیقت آیاتده بولنسی خلاصهٔ کلام لایعد اسرار ساحه نمای
ظهور اولدی که بونلردن مقصود ربانی واو محبوب کزین الهینك آیات
بیناتی کورمسی ومظهر تجلیات سبحانیه اولمسی ایدی .
بواحوالك صحتنه تأثیر عشق محمدی ایله درحال ایمان ایدنلر نائل نعمت
ایمان ومظهر الطاف سبحان اولدی، عشق محمدیدن محروم زمرهٔ معاندین
ایسه دریای انکار وضلالتده بوغولدی قالدی .

شبستان وفانك محرمیسین یارسول اه
عروس کنت کنزك همدمیسین یارسول اه

جناب حق جمله‌مزی انوار فیوضات جلیلهٔ محمدیه‌دن حصه‌مند ایدوب
او محبوب ادیب کبریایه انتسابلریمزی کوندن کونه آرتیرسین آمین
اللهم صل علی سیدنا محمد وعلی آله وصحبه وسلم